

PABLO
NERUDA

BLETA E BARDHË

Pablo Neruda
BLETA E BARDHË

Biblioteka *DRITA*
Redaktor Anton *PASHKU*

Përkthyen

Esad *MEKULI*
Dhimitër *PASKO*
Abdullah *KARJAGDIU*

Lektor
Sulejman *DRINI*

Kopertinën e punoi
Shyqri *NIMANI*

821.134.3(83)-1

PABLO NERUDA

Bleta e bardhë

RILINDJA
Redaksia e botimeve
PRISHTINË
1974

821.134.2(83)-1 NER

NA RUAN, NA SHUAN

ODE KOHËS

Në ty — mosha jote
duke kaluar
në mua — mosha ime
duke kaluar.
Kohës së guximshme
këmbana s'i bie
po rritet, ecën,
nëpër ne
duket si ujë i thellë
në veshtrim
e tok me gështenjat
e ndezura në sytë e tu,
një copëz gjurmë
e një përrocke
një yll i terur
në buzë të ngjitet.
Koha i hap
radhët
në lëkurën tënde
por, në zemrën time
si në pyllin e dendur
është aroma jote
e gjallë si një zjarr.
Është mirë
ashtu si jetojmë

të plakemi në jetë.
Çdo ditë
është një ditë transparente
çdo natë
për ne
një trëndafille e zezë
në fytyrën tënde
e timen
lendina
jehona
e gurit
e lules
kujtim
i një çasti lëbyrës.
Sytë m'u shkrinë
në bukurinë tënde
por ti vetë
ishe — sytë e mi.
Ta rraskapita
me puthjet e mia
gjoksin tënd të gufuar
por se kush ka parë
në gëzimin tim
të fshehtin shkëlqim.
Dashuri,
ç'prish punë
që koha
ajo kohë
që shpërthen si dy flaka
ose kallinj paralel
shtatin tim me skofinë tënde
nesër na ruan
ose na shuan
me gishtat e saj të padukshëm
e dëbon identitetin
që na ndanë
duke na dhuruar fitoren
që fillikat të jemi
nën dhe.

FUSHA TË PABANUARA

E VETME NË VETMINË E VETMITARIT

(Fragment nga „I arratisuri”)

Çava tej e përtej të shtatë detet,
pashë telat e nusërisë të çdo ishulli,
nga esnafët e atyre që nxijnë kartë
Jam njeriu më i afërt i detit;
shkoja, shkoja, shkoja,
gjer atje ku tretej shkumba e fundit,
por, dashuria jote e thellë e detit
në shpirt m'u tipos si askujt në botë.
Ti je kryeqyteti,
je majmali
i oqeanit të madh.
Në vithet e tua mavi — vithe centauri —
në lagjet e tua shëndrisin zografisjet
e kuqe dhe kaltëroshe të shtëpive si kuklla.
Në një shishe mund të të futnin e të të mbanin
marinarët
bashkë me shtëpizat e tua, dhe koracatën Latorre,
që i ngjet një drrase bojëhiri në një çarçaf,
por ti ishe krijuar për shkulmin e madh
të deti pakufi,
vrulli i blerët
i breshërive të cikmëta, martirët
e rrgëve të shkelura, zemërimi
i zjarrtë i nëntokës, tufani

i detit të xhindosur kundër teje —
të farkëtuan krenarinë prej gurësh të errët,
kishë e stuhishme shkumbe.
Po të shpall dashurinë time, Valparajzo,
do të kthehem rishtas në udhëkryqet e tua
kur ti dhe unë të lirë do të jemi,
kur ti përsëri do ngjitesh në fronin tënd
të detit dhe shkulmit, dhe unë në luadhet e njoma
të mënçurisë, do shohim bashkë se si lind
liria — nga valët dhe dëbora.
Valparajzo, mbretëreshë e vetmuar,
e vetme në vetmin e vetmitarit
oqean të Jugës,
vështroja çdo krep
të verdhë nga lartësit e tua,
dëgjoja pulsin tënd vërshonjës,
duart e tua më falën përqafimin
që shpirti im kërkonte në orën e muzgut
Më kujtohet kur mbretëroje
me kurorën e zjarrit të kaltër
që hap tejpertej mbretëria jote.
Askush nuk të ngjet në brigjet me rërë,
o mbretëreshë e ujrave, yll i Antarktikut.

BIJA E DORËS SATE

(Fragment nga „Kënga e Bolivarit”)

Ç'ngjyrë ka trëndafili që çel,
pranë e më pranë shpirtit tënd?
I kuq bëhet trëndafili kur hapin tënd të fortë kujton.
Ç'ngjyrë marrin duart që hiri tënd prekin?
Vetëm duart të kuqe lindin nga hiri yt i shenjtë!
Ç'ngjyrë ka fisi që lindi nga zemra jote e shuar?
Vetëm i kuq është fisi që nga zemra jote e gjallë ka
lindur!

Ja pse rreth teje sot gërshetohen duart tona.
Pranë dorës sate një dorë tjetër zgjatet
dhe kjo një tjetër shtrëngon, dhe rishtash dhe
rishtas,
vargje pa fund gjer thellë në kontinentin tonë të
zymtë...

Edhe një tjetër, që ti s'e kishe parë.
Zgjatet tani për të shtrënguar dorën tënde, Bolivar!
Nga Terrueli, Madriti, Harrama, nga brigjet e Ebros,
nga burgjet, nga era, nga kufomat e Spanjës
që atje ngrihet kjo dorë, bija e dorës sate!

OH, SA TË VDEKUR NË FUSHAT E PABANUARA

(Fragment nga „Zgjohu, druvar”)

Nën qiellin e livadheve, natën — vjete më parë —
shtroheshin në lëkurën e buallit, në heshtje
të thellë: fjalët dhe këngët
e atij që kish qënë para meje dhe para se të jemi
ashtu siç jemi tani.

Melvil është një pishë bregdeti: nga degët e saj
lind brylli i përkulur i një kici, një krah dru
dhe një anije. Uitmeni — i shumtë
si kallinjë drithi, Edgar Poe me matematikën e tij
të errët; Draizeri, Volfi,
plagë gjithnjë e freskët për ne është vdekja e tyre.
Lokrixhi i ri — i kushtuar mendimit të thellë,
dhe sa të tjerë që shkuan e vanë;
mbi kryet e tyre ndriçon po ay agim i hemisferës;
ata na brumosën të jemi siç jemi.

Ushtarë të fuqishëm, kapedanë të verbër...
midis ngjarjesh dhe pyjesh, të trembur shpesh herë
të përshkruar herë nga gazi, herë nga helmi,
në hapësirat e livadheve dhe në udhëkryqet e
karvanëve,

oh, sa të vdekur në fushat e pabanuara,
sa të pafuqishëm të torturuar, profetë
të gozhduar të gjallë
në lëkurën e buallit, në livadhet!

DERË E FSHEHUR, BUKË E ZEZË

(Fragment nga „I arratisuri”)

Ju, të gjithëve,
qënie të heshtura të natës
që dorën më zgjatët në terr, ju
kandilë
të dritës së pavdekëshme, vargje yjesh,
bukë e jetë, vëllezër të panjohur,
ju të gjithëve
ju them: falje s’ka,
asgjë s’do mundë të mbushë
kupa e papërlyeshme,
asgjë nuk mund
të përfshijë tërë diellin në flamujt
e pranverës së pamposhtur,
si krenaria juaj e heshtur
Mendohem,
vetëm,
se kam qenë ngandonjëherë i denjë
për kaq thjeshtësi, për një lule kaq të pastër,
sa ndofta u shkriva me ju,
me këtë thërrime buke, mjelli dhe kënge,
përzjerje e natyrshme që di
se nga rjedh dhe i kujt është.

S'jam një kambanë kaq e largët,
as kristal i groposur kaq thellë
sa të mos mundësh t'ja marrësh kuptimin —
s'jam veçse popull,
derë e fshehur,
bukë e zezë,
dhe kur ti më hap derën — vetes ja hap,
dhe pret këtë mysafir
mijra herë të goditur,
por mijra herë
të rilindur.

F S H A T I

Të mugtit zbriti nga malet dhe tërë vëndin plakosi
Si një shal nene të dhembshur; ka dalë një fllad i
hollë.

Rri e përpi me sy oqeanin e qiellit të kaltër,
Ashtu siç thith viçi i uritur qumështin e gjireve.

Nën' një kodër është strukur fshati. Po, oh medet!
Vjen nga larg zhurma e mërzitur e tramvait të
qytetit.

Kryqi i kishes ngjitet, me fërshëllime, në erë,
Por era u shkëputet duarve të tij prej metali.

I neveritur më je, o fshat. Në rrugët e tua të errëta
Breth era e dyqaneve dhe kundrëmimi i plehut.

Uji i pusit i hidhur është, i turbullt.

Mundohem t'u shpëtoj duarve të përlyera të njerëzve.

Ata s'e njohin shijen dhe gazin e kroit të kulluar,
Shijen e mendimeve trime, të lira, n'agimin e
fluturnimit,

Që rjedhin si uji në grykë pa u ndalur aspak
Dhe lindin vjersha për horizonte poetike të reja.

I vrenjtur më je, o fshat. Kur ndodhem larg teje
M'i afërm më dukesh, pashëmbëll i dhembshur,
Po kur kthehem — edhe qielli më ngjan i dremitur
Dhe urrejtja më gurgullon valë-valë.

Por e dashura ime banon këtu.

ODË PIKLLIMIT

Trishtim xhuxhimaxhuxh
me shtat e këmbë të dërmuar
vezë e merimangës,
mi i pafytyrë,
skelet qeni:
s'do hysh këtu
s'do shkelësh, jo.
Këput qafën.
Kthehu
menjëherësh nën çadrën tënde
kthehu
në veri
me dhëmb prej nepërke.
Këtu, dije, jeton poeti.
S'ka hyrje për trishtim
Nga porta ime.
Nga dritaret
ajri i botës hyn,
trëndafilet e njoma, gjak,
flamujt values
të popullit,
të fitores së popullit.
Jo, ndalohu.
Këtu, vend, s'ke.
Shkundi

krihët e lakuriqit të natës
do t'i shkelë pendlat
që të bijnë nga kaparani
do ta bëjë copë e thërrime
kufomën tënde
do ta shpërndaj
në të katër anët e erës,
do ta këpus kokën
sytë do t'i shkul
e një palë rrobe të mordes
do t'i prej
e do t'i varros trishtimi
eshtrat e tua të gërryera
nën pranverën e një molle.

ODE SHPRESËS

Muzgu i detit
midis
jetës sime.
Valët si rrushi
diell i qiellit
më mbushin
me kënaqësi
e më vërshojnë,
mbarë deti,
tërë qielli,
lëvizja
dhe gjithësia
batalionet e bardha
të shkumës
dheu ngjyrë portokalli
beli
i ndezur
i diellit në agoni.
Sa e sa dhuratâ
zogjsh
rendin pas zërit tënd.
Po edhe deti,
deti,
aromë

e këputur
kor i kripës së dlorur,
nxiton.
Dhe, shumica
nesh
njerëz jemi
të ballafaquar me detin
jemi,
duke u përfytyr
e shpresuar
buzë detit,
gjindemi,
duke shpresuar.
Nga bregu shkëmbor,
valët përshpërisin.
„Kurajo, kurajo,
shpresën mos e lini!”

ODË TRAZIMIT

Nëno bezdi
të thitha në krahëror
qumsht të elektrizuar
vepra të rrepta!
Hëna s'më mësoi
të lëvizë.
Trazimi e mban
velën e fryrë
të velores.
Rektima e motorit
e zbut krahun
e mielli fle
pa zukatjen e bletës.
S'dua t'i shtëmëngem
asfarë vetmie,
unë s'dua
që fjalët e mia
t'i dëgjojnë të tjerët.
S'dua
det pa det, poezi
pa njerëz,
pikturë
të zhveshur, muzikë
pa erë!

E shqetësuar është nata
e bukurin' e saj
e prek drithëtira
nën flamujt e saj
edhe dielli
ia dha flakën
bezdisjes
shkrepëtirës së gëzimit!
Yjet zhdavariten
në agim
në ujëvare
pastërtia
këngës ia thotë
arsyea e shqetësuar
i zbuloi detet
e trazimi
lindi godina.
Qyteti yt
s'është i pandryshueshëm
as jeta jote
s'është njësoje
ajo merr lëndën
e vdekjes.
Shtegtar, eja me mua.
T'i falim
madhështi
dhuratave të dheut:
t'i ndërrojmë kallinjtë
ta shpiejmë dritën
në më të largtën
zemër të ndëshkuar.
Unë besoj
se nën pranverën
e shqetësuar
kthjelltësia
e frutit
konsumohet
shtrihet
përhapet
si aromë
lufton lëvizja

me vdekjen.
Dhe kështu
e mbushi
gojën tënde
me ëmbëlsirë
të shpellave të tanishme,
fitorja
e dritës së shqetësuar.

ODË JETËS

(Fragment)

Nata mërtisi
me një kandil
dhimbja më goditi
por ëndërra
më kaloi
e lau me ujë të errtë
gurët e përgjakura.
Sot, sërish jam i gjallë.
Përsëri
o jetë
të ngre
mbi shpatulla.

O jetë
kupë e kthjelltë
e gatshme
të mbush
me ujë të trubulltë
verë të vdekur
agoni, humbje
merimangash të rënda
e të tjera krijesa
ngjyre skëterre
që do t'i shikosh
për ngaherë.

S'dihet me siguri
Se kalon një natë
e ngadalshme
kalon një minutë
e vetme
e çdo gjë ëndërron.
Kupë e jetës
mbushet
me tejdukëshmëri.
Punë e stërmadhe
na pret.
Pëllumbat linden
nga goditja e vetme,
dheun
drita e vërshon.

E VETME NË VETMI

ODË DITËS SË LUMTUR

Kësaj radhe, i lumtur
do bëhem
asgjës s'ka ngjarë askund
askund s'jam
jam vetëm fillikat,
i lumtur
në të katër anët
e zemrës, duke bredhur
fjetur ose shkruajtur.

Ç'ti bësh, jam
i lumtur,
jam m'i madh
se kullosa,
në livadh
e ndjej lëkurën
se e kam të ashpër, dru,
e ndjej gurgullimën e ujit
atje poshtë,
kurse zogjtë i ndjej
atje lart
dhe detin si hallkë
në bel,
dheu, më duket
si buka e guri,

dhe ajri, më duket se
këndon si një kitarë.
Ti pranë meje, në rërë,
je vetë rëra,
këndon, je kënga.
Botën
sot e kam ndry në shpirt,
këndoje dhe rëra,
bota,
sot janë goja jote.
Lermë,
që në gojën dhe rërën tënde,
i lumtur të jem
të jem i lumtur, ngase dihas
dhe ti vetë dihat,
të jem i lumtur, nga se
përkas gjirin tënd
ashtu si ta përakisja
qiellin e kaltër
freskinë e tij.
Sot, lermë,
vetëm
të jem i lumtur,
me të gjithat, e pa të gjithat
të jem i lumtur
me livadhin
e rërën,
të jem i lumtur
me ajrin e dhenë,
të jem i lumtur,
me ty, buzët e tu,
të jem i lumtur.

ODË DASHURISË

Dashuri, pa eja,
t'i qërojmë hesapet.
Në moshën time
s'është punë
të më mashtrosh
ose të na mashtrosh.
E di, qeshë vjedhës i shtigjeve
sa e sa herë
dhe, s'pendohem.
Një minutë e gjatë
një madhështi e dërmuar
në dhëmbët
dhe dritën e hënës
hyjnore.
Po mirë, po zhuritja?
Dielli u gllabërua
me kuqërrimën e vet
nga jasemina të brishta,
dhe, për mrekulli,
atë që në krahëror
e pushtova,
ish mbretëreshë e kuqe
e ishujve të largët.
Dashuri
nga një pikë

e një lëngu,
natën
pranverore
oqeani
s'u krijua,
ndaj ngela, lakuriq
i vetmuar
duke shpresuar.
Por, ajo,
që pata në krah,
si valën,
ajo
që ish një trill
i fruteve të mugësirës
së vonë,
llamparisi si një yll,
i flakët si pëllumbi,
që e gjeta
në lëkurën time
dhe e kapërtheva
si flakën e flakadasë.
Dhe, që nga ajo ditë,
dashuri,
gjithçka u paqëtua.
I zbatoja urdhërat
e zemrës sime të zhuritur,
ia shtrëngoja belin
ia gjuaja gojën
me tërë epshin
e puthjeve të mia,
si ndonjë mbret që pushton
me një ushtri kreshnike
një kullë të vogël
ku rriti
zambakun e fëmijërisë së vet.

Për ty, Dashuri,
përpiqem
të bëhem shteg. . .
Ti, më shtëmëngesh,
Dashuri.

Kur, për të parën herë
ajo erdhi
në përqaftimin tim,
më iku me rrëmbim
si ujërat e dalldisura
pranverore.
Sot,
e kujtoj.
Duart i kam të vogla e të shkurtëra,
s'e arrij dot.
Po bebëzat e syve të mij
e mbajnë mend
thesarin tënd
gufimin
e dritës së pasosur.
Çastet e kaluara,
bukën e fisnikërisë tënde
të virgjër.
Dashuri, o,
jeta ime!

MËNGJEZI

Mëngjezi është plot ruzgjarë
në zemrën e verës.

Si shamia të bardha të ndarjes retë udhëtojnë
dhe era me dorë udhëtari i përshëndet.

Zemra e panumërt e erës që rreh
mbi heshtjen tonë të dashuruarve.

Duke fishkëlluar me degë hyjnore dhe kumbuese
si ndonjëfarë gjuhe plot luftë dhe këngë.

Era mëshehtas i çon gjethet e thara
dhe lakon shigjetat e paqeta të zogjve në fluturim

Era që e lartoi në valë pa shkumbë,
në lendë pa peshë dhe flakën e lakuar.

Thyhet dhe fundoset hapësira e puthjes së saj
e mundur para portës së erës verore.

AH, HAPËSIRË E PISHNAJËS

Ah, hapësirë e pishnajës, ushtimë e valëve të thyera,
lojë e ngadalshme e dritës, kumbonare, e vetmuar,
muzgu që pikon në sytë e tu, kukëll,
guacë tokësore, në ty toka këndon!

Në ty lumenj këndojnë dhe shpirti im mbi ta
endet ashtu si dëshiron ti dhe kudo që do.
Shënoma rrugën në harkun tënd të shpresës
dhe në ekstazë do të shkreh tufën e shigjetave të mia.

Rreth vetes shoh trupin tënd mjegull,
nga qetësia jote ikin orët e mia të shashtisura,
ti je liman me duar guri të nëpërdukshëm
ku spirancat lëshojnë të puthurat e mia dhe frika e
lagur çerdhohet.

Ah, zëri yt misterioz ngjyruar me dashuri
dhe dridhshëm, në mbarimin e ditës kumbon!
Kështu në orët e qeta i pashë kallinjtë
se si lakohen në fuqitë e erës.

VASHË ZESHKANE

Vashë zeshkane dhe e gjallë, dielli që fryte bën,
kallinjtë i mbushë, algat i tjerr, krijoi
trupin tënd t'hareshëm, sytë e tu nga ndriçimi
dhe buzët e tua me të qeshur ujrash.

Dielli i zi dhe i shqetësuar ngatërrohet në qimet
e n'flokë të tu të zez kur duart i hap.
Luan me diellin si me ndonjë përrua
dhe ai nga sytë e tu krijon dy gjire me hije.

Vashë zeshkane dhe e gjallë, asgjë s'më josh për ty.
Çdo gjë më largon teje, si nga dielli në zenit.
Ti je rini e shfrenuar blete,
të dehurit e valës, fuqi e pandalshme kalliri.

E prapë zemra ime e vrarë të kërkon
dhe e dua atë trupin tënd hareje, zërin hollak dhe
të qetë
Bukuroshe lëkurë-errët, e njomë dhe e përhershme
si gruaja dhe dielli, si lulëkuqja dhe uji.

TRUPI I GRUAS

Trup i gruas, kodër bardhoshe, kofshë bardhoshe,
i epur, botës m'i ngjan.

Trupi im prej bujku të egër të lavron
dhe birin e nxjerr nga thellësitë e tokës.

I vetmuar isha si tuneli dhe meje zogjtë iknin,
në mua nata me tërë fuqinë vërshente.
Për të mbetur gjallë, në armë të farkova,
të mora për shigjetë të harkut tim, për gur të bahes
sime.

Por vjen ora e barazimit dhe unë të dashuroj.
Trup lëmashku dhe lëkure, të qumshtit të njomë e
dashurues.

O, kupë e gjinjve! O, sy mungese!
Trëndafil pubisi! Zëri yt i pikëlluar dhe i prajtur!

Trup'i gruas sime, do mbetem në hirin tënd.
O, etje, dëshirë e pamasë, shteg i pacak!
Rrjedhjet e errta ku dëshirë e përhershme kullon
dhe lodhja rrjedh dhe dhëmbja e pakufi.

NË QIELLIN TIM

Në qiellin tim të ngrysur je re
dhe trajta jote dhe ngjyra janë ashtu siç i dua
Je imja, imja, grua buzë-mjaltë,
në jetën tënde janë ëndrrat e mia pakufi.

Nga dritë e shpirtit tim janë shputat e tua kuqaloshe,
verë e vrazhdë imja është më e ëmbël n'buzët e tua,
ty. korrtarë e këngës sime të natës,
sa të mbajnë për të vetën ëndrrat e mia vetmitare!

Imja je, imja, eci dhe puhisë i bëzaj,
kurse era e mbrëmjes shkul zërin tim të mjerë.
Ti, që gjahton thellësinë e syve të mi, kjo vjedhje
qeton si uji shikimin tënd — nate.

Të kam zënë, e dashur, në rrjetën e muzikës sime,
e ajo është e gjërë si vetë qielli.
Në bregdet errësirës së syve të tu lind shpirti im.
Në sytë e tu pikllimi fillon tokë e ëndrrave.

KËTU TË DUA

Këtu të dua
Në mes pishash të vrazhda era shthuret.
Hëna shëndrit mbi ujra të hutuara.
Kalojnë ditët e njajta duke ndjekur njëra-tjetërn.

Shthuret reja në figura vallëzuese.
Pulëbardhë e argjentë ere shkëputet nga perëndimi.
Nganjëherë ndo' i velë. Yjzit i lartë, e lartë.

Apo kryq i zi i ndonjë vapori.

I vetmuar jam.

Nganjëherë agoj dhe shpirtin e kam të lagur.
Kumbon, deti i largët duke jehuar.

Kjo këtu është limani.

Tani të dua.

Tani të dua dhe kot të mësheh malbrezi.
Të dua madje edhe mes këtyre gjërave t'akullta.
Nganjëherë të puhturat e mia n'ato vapore të zymtë
lundrojnë detit pa cak.
Veten e shoh t'harruar si këto spiranca të vjetra.
Dhe më trishtuar janë kejet kur ndalet nata bri tyre.
Lodhja lëshohet në jetën time t'uritur kot

Dua atë që s'e kam. Ti je aq larg.
Mërzia ime kacafytet me muzgjet e ngadalshme.
Por nata ia arrin, shpejt dhe nis e këndon për mua.
Hëna lëviz rrotat e veta t'ëndrrave.
Me sytë e tu më shikojnë yjtë, ata të bëshëm.
Dhe si të dashuroj, pishat n'erë
do të donin të këndojnë emrin tënd
me gjethet e tyre të metalta

PËR TË MË DËGJUAR

Që t'i dëgjosh më mirë,
fjalët e mia
nganjëherë bëhen më të holla
si gjurmat e pulëbardhave mbi zallë.

Gjerdani, lingu i dejur
për duart e tua të ëmbla si rrushi.

Dhe i shikoj, fjalët e mia të largëta.
Të tuat janë më shumë se të miat.
Si urthi galirojnë mbi dhembjen time të vjetër.

Ngjiten mureve të lagështa.
Ti je fajtores e kësaj loje të përgjakur.
Ato ikin nga strehimi im i errët.
Ti, vetëm ti plotëson çdo gjë.

Më të mësuar se ti në pikllimin tim,
Ato kanë banuar vetminë që e ke zënë.

Tani dua ta thonë atë që dëshiroj të të them
për të më dëgjuar ashtu siç dëshiroj të më dëgjosh.

Nganjëherë era e frikës i shkul.
Nganjëherë edhe stuhitë e ëndrrave i përmbysin.

Ti zëret e tjera i dëgjon në zërin e dhimbshëm timin.
Klithmën e buzëve të vjetra, përgjakjet e lutjeve të
Më ndjek, shoqe, në këtë valë shqetësimi. vjetra.

Por fjalët më marrin ngjyrën e dashurisë sate,
ti, vetëm ti kupton çdo gjë.

Gjerdan të paskajshëm do të gërshetoj nga ato
për duart e tua të bardha, të ëmbla si rrushi.

LUAN ÇDO DITË

Luan çdo ditë me dritën e gjithësisë.
Mysafire njomake, ia arrin me lule dhe ujë.
Ti nuk je vetëm kjo kokë e bardhë që e mbaj
si kalaveshin ndër duart e mia, çdo ditë.

Askujt s'i përngjan ngase unë të dashuroj.
Më lejo që të shtrij midis kurorash të verdha.
N'mes yjzish jugorë kush emrin ta shkroi me tym?
Më lejo që të kujtoj kur ende s'ke qenë.

Era papritur ulurin dhe troket në dritaren time të
mbyllur.
Qielli është vetëm rrjetë e dendur me peshq të
murmë

Në këtë vend ndeshen errërat e gjithfarshme.
Shiu rrobet i zdash.

Zogjtë, duke ikur, kalojnë.
Erë dhe vetëm erë.
Sall unë mund të luftoj kundër fuqisë së njerëzve.
Veriu në vorbull gjethet e zymta i çon
dhe këput lidhëset e barkave që mbrëmë arritën në
qiell.

Këtu je. Ah, nuk ikën,
Më paraqiten gjer në klithmën e fundit.
Mbështillu për mua sikurse të ndiqte frika.
E prapë hieja e çuditshme i përshkoi sytë e tu.

Tani, poashtu, e vockël, më sjell lule mali,
madje dhe gjoksi të kundërmon nga ato.
Gjersa erë e piklluar nxit fluturat duke i zhbirë
të dashuroj, dhe gëzimi im t'i kafshon buzët —
kumbull.

Sa dhembje ke paguar të mësohesh më mua,
në shpirtin tim vetmitar, dhe me emrin nga i cili të
gjithë ikin.

Sa e sa herë pamë Yllin e dritës duke u puthur në sy
dhe pahitëset e muzgut mbi kokat tona.
Fjalët e mia mbi ty kanë riguar si përkëdhelje.
Moti e dashurova trupin tënd sedefi të ndritur nga
dielli.

Madje besoj se je zonjë e gjithësisë.
Nga mali të sjell lulet e hareshme, të kopihues,
lajthi të murme dhe shporta mali të pathurash.
Dëshiroj me ty të bëj
atë që bëri pranvera me qershitë.

BLETËZ E BARDHË

Bletëz e bardhë, e dejur nga mjalta, ti kumbon në
shpirtin tim
dhe qarkon në vorbuj të ngadaltë tymi

Jam i mjerë, jam fjala pa jehonë,
ai që çdo gjë humbi, e të gjitha i pat dikur.

Limon i fundit, në ty lidha frikën e mbrame.
Në tokën time të shkurtë je trëndafil i mbramë.

Ah, vashë e heshtur je!

Mbylli ata sy pa fund. Këtu tani nata fluturon.
Trupin lakuriqoje, kryeneçe, nga graniti.

Sytë të thellë i ke si xehe e natës.
Minushet nga lulet e njoma, krahë trëndafili.

Gjinjtë e tu m'i ngjajnë konakut të bardhë të
kërmillit.
Flutur-hijet zbresin mbi barkun tënd t'ëndërrojnë.

Ah, vashë e heshtur je!

Këtu jam i vetmuar kur pranë nuk të kam.
Era mbi det ndjek pulëbardhën e tretur.

Uji, rrugëve të lagështa, këmbë-dathë vrapon.
Si t'ishte sëmurë, gjethet ankohen në lisin e vuajnë.

Ti bletëz e bardhë, që s'je, ende jehon në shpirtin
Ringjallesh në kohë, e heshtur dhe e drejtë.

Ah, vashë e heshtur je!

I KËRRUSUR, NË MBRËMJE

I kërrusur, në mbrëmje, hedh rrjetat e mia të
piklluara
në sytë e tu oqeani.

Këtu shtrihet dhe flakëron në stivën e lartësuar
vetmia ime që si i përmbyturi hidhet me duar.

Shenjat e kuqe i vë mbi sytë e tu të munguar,
si deti që spërket shkambinjtë e fanarit.

Ti vetëm errësirën ruan, grua e largët dhe imja
nga shikimi yt nganjëherë qaset bregu i tmerrit.

I kërrusur, në mbrëmje, hedh rrjetat e mia i piklluar
n'atë detë të syve të tu pa kufi.

Zogjë e natës sqeponjë yjtë e parë
që xixëllonjë si shpirti im kur të dashuroj.

Nata vrapon mbi pelën e vet të kaltër
fushës duke i derdhur kallëzit azurë.

E HUMBËM EDHE KËTË NDAJNATË

E humbëm edhe këtë ndajnatë.
Askush s'na pa dorë për dore në të ngrysur,
kur binte mbi botë muzgu i kaltër.

Nga dritarja ime pashë
në perëndim — bujën e qiellit të skuqur furrë.

Pastaj, si një monedhë,
dielli u ndez më fortë në duart e mia.

Ku m'ishe ti n'atë kohë?
Me ç'njerëz?
E ç'fjalë thoshe?
Nuk di përse: dashuria më buçet për një çast,
kur përkrah meje shtrohet trishtimi
dhe ty s'të kam pranë.

Më bie liri — çdo mbrëmje një libër marr në dorë —
dhe në këmbët e mia mushamaja struket
si një qen i plagosur.

Gjithnjë, gjithnjë më largohesh në mbrëmje,
atje ku muzgu të bën të dukesh statuë.

**KËSAJ NATE MUND TË
SHKRUAJ VJERSHA...**

Kësaj nate mund të shkruaj vjersha tmerisht të trishtme.
Të shkruaj, për shëmbëll: „Në këtë natë të kthjellët rrëqethen ndër ethe yjet e largët të kaltër.”

Në qiej era e natës vrapon e këndon.

Kësaj nate mund të shkruaj vjersha tmerisht të trishtme,
Kaq herë e pata puthur nën qiellin e hapur!

Ajo më desh; edhe unë kohë pas kohe e pata dashur.
E si të mos i desha ata sy kaq të mëdhenj?

Kësaj nate mund të shkruaj vjersha tmerisht të
trishtme,
Kur mendoj se nuk e kam pranë. Kur ndjej se e
humba.

Pa të kjo natë e gjatë më duket akoma m'e gjatë.
Dhe vesa e luadheve pikon në shpirtin e vjershave.

Po s'kam ç'bëj: me dashurinë tim s'e ndala dot.
Yjet si prush xixëllojnë — po ajo s'është me mua.

Kaq. Një zë këndon matanë, përtej... Larg.
Po shpirti im vuan se atë e humba.

Kërkoj vështrimin e saj, sikur dua t'i afrohem.
Zemra ime e do — po ajo, po ajo s'është me mua.

Natë si dikur: zbardhojn' të njëjtat pemë.
Ne ishim dikur bashkë, por tani s'jemi si dikur.

Nuk e dua, jo, por kaq shumë e pata dashur,
Dhe zërin e erës kërkoja që zërin e saj të dëgjoj.

Me të tjerë ka shkuar. Po, me të tjerë. Por dikur
vetëm imja pat qënë,
Sa e shkurtër është dashuria, sa i gjatë — harrimi!

Sepse në një natë të tillë e pata përqafuar.
Dhe shpirti im vuan, atë e humba.

Të paktën kjo le të jetë dhembja e fundit që më
sjell ajo,
Dhe këto reshtat e fundit që për' të po i shkruaj.

NË FLAKËN E VET TË VDEKJES

Në flakën e vet të vdekjes drita të mbështjell.
Jo e pranishme, e zbehtë e sëmurë, kthyer je
flatrave të lashta të muzgut
që sillen rreth teje.

Memece, mikesha ime,
e vetme në vetmi të këtyre orëve të vdekjes
me jetëra të zjarreve e mbushur,
trashëgimtare e virgjër e ditës së rrënuar.

Në fustanin tënd të errët greci i dellit bie.
Rrënjët e bëshme të natës, pa pritur,
nga shpirti yt fillojnë të rriten
dhe kthehen jashtë gjërat e mëslehura në ty,
kështu që një popull i kaltër dhe i zbehtë
në prehrin tënd i lindur, gjen ushqim.

O e madhërueshme, e plleshme dhe joshëse,
robëreshë e qarkut që vishet me të zitë e arin:
e drejtuar, një botë krijon aq të gjallë
sa lulet i vyshken dhe është përplot pikllim.

E DASHUR, MOS VDIS!

Dëgjomi këto fjalë të skuqura në prush e flakë,
që askush, veç meje, s'do të t'i thotë.
E dashur, mos vdis!

Unë jam ay që të pres në natën plot yje,
në orën kur vdaret dielli i përgjakur:
Ty të pres

Vështroj: ja shkunden pemët në tokën e zezë.
Vështroj: ja sumbulla vese shëndrijnë në bar.

Natë: kundërmojnë në kopsht trëndafilët,
valle përbindshe hedhin hijët përbindshe.

Qielli i jugës fërgëllon mbi kryet e mia.
Të pres kur ajri i mbrëmjes si me buzë të puth.
E dashur, mos vdis!

Këputa lulet e egra, një shtrat të të shtroj
në pyll, ku era mban diell e gëmushë.

Të solla zymbylet që i shtrëngova në gjoks,
trëndafilë me vesë, lulekuqe si gjaku.

Kryq vura duart dhe të pres në këtë orë.
Harkun e thyeva, përkula shigjetat.

Shije rrushi mbajnë buzët e mia,
se kokrizat i kafshova njërën pas tjetrës.

Të thërres nga luadhi i mbytur në bar
dhe buzën ta puth në çast solemn dashurije.

Degat e gjata nis i përkul era e mbrëmjes.
Zemra e dehur rrëqethet nga ankthi

Për një çastë me ngashërim lumi buçet,
platitet papritur e nis shushurin.

Dhe uji ankthin e kaltër lëshon se ti u vonove
E dashur, mos vdis!

Unë të pres në natën plot yje,
në mullaret e verdha pranë ranishtes.

Dora ime të solli zymbylë e trëndafilë.
U shtriva në bar dhe të pres papushim.

MË KUJTOHET SI KE QENË

Më kujtohet si ke qenë atë vjeshtën e fundit
Ishe kapelë e përhitur dhe zemër e vogël e qetë.
Në sytë e tu janë përleshur flakëzat e muzgut.
E gjethet binin qetas në ujin e shpirtit tënd.

Je ngjitur për dorën time si urthi i njomë,
gjethet kanë thithur zërin tënd të prajtur e të qetë.
Vatër e mahnitjes ku digjej etja ime.
Zymbyl i njomë kaltrosh përkulur mbi shpirtin tim.

Ndjej, të udhëtojnë sytë dhe vjeshta është e largët:
kapelë e përhitur, zë zogu dhe zemër vatre
kah dyndeshin dëshirat e mia të thella
dhe fluturonin të puthurat si xixa hareshëm.

Qie!ll' i parë nga vaporit. Fusha nga bregoret:
kujtimi yt më është nga drita, tymi dhe liqeni i qetë!
Pas syve të tu agimet kanë flakëruar.
Gjethet e thara vjeshte valonin në shpirtin tënd.

ME KRYQE ZJARRI

Me kryqe zjarri laracuar pata
mëndafshin e bardhë të trupit tënd.
Goja m'ishte si marimangë që tinëz thur.
Në ty, pas teje, guximtare dhe e epur.

Për ta zhdavaritur brengën vashëz e njomë dhe e
piklluar,
përralla të kam thurur në bregun e mbrëmjes.
Për mjellmen, lisin, për diç të largët e gazmore.

Jetoja në një liman nga ku të dashuroja.
Vetmi e gërshetuar me ëndrra dhe me heshtje.
I zënë mes detit dhe trishtimit t'errët.
Memec, në hutesë, mes dy rremtarëve të shtangur

Midis buzëve e të zërit diçka po vdes.
Diçka me krahë zogu, nga frika, nga harresa,
ngjashëm me rrjetat që ujin nuk e mbajnë.
Kuklla e ime, mezi po mbesin ca pika të dridhshme.
E prapë diç këndon mes atyre fjalëve kaluese.
Këndon diçka, ngjitet kah goja ime lakmuese.
Sikur të mundja të të lavdoja me të gjitha fjalët
hareje.

Të këndoja, të digjesha flakë, t'ikja, si kambanë në
duar të çmenduri.

Butësia ime e piklluar, ç'u bë me ty papritur?
Kur arrita në maje i ftohtë dhe më i guximshmi,
zemra ime mbyllet si ndonjë lule nate.

Shpikës i humbur, gjithshka në ty ishte përmbytje!

Ke ngjeshur dhëmbjen, puthtisur për dëshirën,
pikllimi të ka hedhur poshtë, çdo gjë në ty ishte
përmbytje

I shtyra muret e errësirës,
kalova më larg nga dëshira dhe veprimi.

O lëkurë, lëkura ime, grua që të desha dhe të humba,
në këtë çast të vrugët të kujtoj dhe të këndo.

Si kupa ke pranuar butësinë e pamatur
dhe harresë e pamatur të theu mu si gotën.

Ishte vetmi e zezë, vetmi e zezë ishulli,
dhe aty, grua e dashur, më pranuan duart e tua.

Etje dhe uri sundonin e ti ishje fryti.
Ishe mrrekulli midis rrënimesh e zisë.

Ah, grua nuk di si dole të më vendosësh
në tokën e shpirtit tënd dhe në grykën e duarve të
tua!

Dëshirë ime për ty ishte mizore dhe e shkurtër,
më e stuhishme dhe e dehur, e vrazhdë dhe e
pangopur.

O, varrezë të puthurash, në mogile ende ka zjarr
tëndin,
ende digjen kalaveshat që zgojtë i sqepojnë.

O, buzë të kafshuara, gjymtyrë të dhunuara,
o, dhëmbë të uritur, o trupa të bërë lëmsh.

O, lidhje e marrë shprese e mundimi,
ku jemi lidhur dhe sjellë gjer në dëshprim.

Dhe butësi, e lehtë si uji dhe mielli.
Dhe fjala posa e zënë në buzë.

Të tillë e kisha fatin dhe mbi te udhëtoi dëshira,
dhe në te ra epshi im, çdo gjë në ty ishte përmbytje!

O, vend gjërmadhash, në ty shembem çdo gjë,
ç'dhjembe nuk shprehe, ç'dhëmbje nuk të vërshen!

Nga vala në valë ende digjeshe dhe këndoje.
Pingul si mermeri në shqepin të ndonjë vapori.

Ende ke luluar në këngë, degëzuar në rryma.
O, vend gjërmadhash, pus që hapet pikllueshëm.

Zhytës i zbehtë i verbuar, përpëlitës i mjerë,
shpikës i humbur, do gjë në ty ishte përmbytje!

Është orë largimi, orë e vrazhdë dhe e akullt,
orë që i takon çdo kohe të natës.

Brezi jehues i detit bregun mbështjell.
Mbijnë yjzit e ftohtë, ikin zogjtë e zez.

Jam i braktisur, jam si kejet në agim.
Vetëm hija e dridhur përhidhet në duart e mia.

Ah, atje, larg nga të gjitha. Ah, atje, larg nga të gjitha.
Është koha të niset. O, ju të braktisur!

ATJE, NE ISHULLIN E ZI

POROSI

Shokë, në Ishullin e Zi të ma bëni varrin,
pranë detit që më dhimbset dhe e dua,
atje ku ka rrudha gurësh e kreshta valësh
që syt e mij të shuar nuk do t'i shohin më...
Aty çdo ditë oqeani i thinjur
më sillte mjegull ose tinguj
gurësh të çmuar bojë qielli,
hapësirën e ujrave pa kufi.
Çdn hap i përzishëm i kormoranit,
fërfëllima e krahëve të zogjve të mëdhenj e të hirtë —
dashnorë të dimrit,
çdo rreth i errët i bimëve të ujit,
çdo valë e ftohtë që sjell freskinë,
dhe vetë dheu — herbari i tij i fshehtë,
që lindi nga mjegulla dhe krypa,
kurorëzë e moluskave të bregdetit,
të përziëra pa fund me rërën e artë,
dhe tërë burimet bojëhiri të tokës detare —
të gjithë m'i njomën shpërthimet e gazit.
Më kanë parë të gjithë dhe e dinë
se aty dua të fle nën qepallat e tokës dhe të detit.

Dua që thellë në dhe të më shpien shirat,
që godasin e bluajn' tallazet e detit,
të dal dua nëpër vragat e nëntokës —
tek pranvera e kaltër që jetën rilind.

Dhe kur dita do të vijë, hapni edhe një varr
për atë që zemra ma do me përgjërim
që edhe atje, sikundërse mbi dhé,
të më shoqërojë për jetë.

P Ë R M B A J T J A

(Në kllapa janë inicialet e përkthyesve)

NA RUAN, NA SHUAN

Odë kohës (A. K.)	7
-----------------------------	---

FUSHA TË PABANUARA

E vetme në vetminë e vetmitarit (Dh. P.) . .	11
Bija e dorës sate (Dh. P.)	13
Oh, sa të vdekur në fushat e pabanuara (Dh. P.)	14
Derë e fshehur, bukë e zezë (Dh. P.) . . .	15
Fshati (Dh. P.)	17
Odë pikllimit (A. K.)	18
Odë shpresës (A. K.)	20
Odë trazimit (A. K.)	22
Odë jetës (A. K.)	25

E VETME NË VETMI

Odë ditës së lumtur (A. K.)	29
Odë dashurisë (A. K.)	31
Mëngjezi (E. M.)	34
Ah, hapësirë e pishnajes (E. M.)	35
Vashë zeshkane (E. M.)	36
Trupi i gruas (E. M.)	37
Në qiellin tim (E. M.)	38
Këtu të dua (E. M.)	39
Për të më dëgjuar (E. M.)	41
Luan çdo ditë (E. M.)	43
Bletëz e bardhë (E. M.)	45
I kërrusur, në mbrëmje (E. M.)	47
E humbën edhe këtë ndajnatë (Dh. P.) . .	48
Kësaj nate mund të shkruaj vjersha (Dh. P.)	49
Në flakën e vet të vdekjes (E. M.) . . .	51
E dashur mos vdis (Dh. P.)	52
Më kujtohet si ke qenë (E. M.)	54
Me kryqe zjarri (E. M.)	55
Këngë e dëshpruar (E. M.)	57

ATJE, NË ISHULLIN E ZI

Porosi (Dh. P.)	
---------------------------	--

PABLO NERUDA

BLETA E BARDHË

Redaktor teknik

LIJERKA BERISHA

Korrektor

FEHMI SPAHIU

Tirazhi 1000 copë

**U shtyp në qershor 1974. në Shtypshkronjën
e Ndërmarrjes gazetare, botuese e grafike
RILINDJA, Prishtinë**

821.134.2(83)-1 NER

7578-20

ÇMİMİ 10 DIN.